

Mateusz Sobeczko

ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK w WARSZAWIE, ODDZIAŁ w KATOWICACH

Życie i działalność Stanisława Kossutha (1893-1968)

Zadaniem Polskiej Akademii Nauk (PAN) Archiwum w Warszawie Oddziału w Katowicach jest gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie oraz udostępnianie materiałów archiwalnych instytucji PAN oraz archiwów osobistych uczonych (tzw. spuścizn archiwalnych). Tematem artykułu jest przedstawienie postaci urodzonego w Myszkowie Stanisława Kossutha oraz jego materiałów archiwalnych, które zgromadzone zostały w zasobie Oddziału Archiwum w Katowicach. W celu przygotowania poniższego artykułu wykorzystane zostały materiały zgromadzone w Archiwum PAN Oddziale w Katowicach. Uwzględniona została również dostępna literatura, przede wszystkim biogram S. Kossutha przygotowany przez Pawła Porwoła¹.

Stanisław Kossuth urodził się 2 października 1893 roku w Myszkowie, jako syn inżyniera technologa Aleksandra i Aleksandry z domu Piotrowicz. W 1910 roku ukończył średnią szkołę handlową w Kielcach. Studiował w latach 1910-1911 na Uniwersytecie w Liège, w Belgii (Wydział Chemiczny) oraz chemię w latach 1911-1912 na Uniwersytecie Jagiellońskim. W latach 1912-1919 studiował na Akademii Górniczej w Příbram, na Wydziale Górniczym, którą ukończył z dyplomem inżyniera górniczego. Dyplom nostryfikował w Akademii Górniczej w Krakowie, w 1932 roku². W latach 1914-1917 służył w wojsku – w Legionach Polskich – gdzie pełnił funkcję od szeregowca do starszego sierżanta. Za odwagę wykazaną w walkach otrzymał dwa Krzyże Walecznych oraz Order Virtuti Militari V klasy. W trakcie studiów pracował kilka miesięcy na kopalni „Saturn” w Czeladzi i około pół roku, na kopalniach ropy naftowej w Borysławiu³.

W autobiografii Stanisław Kossuth wyjaśnia źródła swojego zainteresowania naukami przyrodniczymi: „Wcześniej jeszcze zamiłowanie do przyrody

---

¹ Archiwum Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach (dalej KAPAN), Stanisław Kossuth nr W.III-3, *Inwentarz*, k. 1-9; P. Porwoł, *Materiały Stanisława Kossutha*, „Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk”, 1979, nr 22, s. 79-88.

² KAPAN, Stanisław Kossuth nr W.III-3, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 5; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 50.

³ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 50.

wzbudził we mnie mój Ojciec. Razem określaliśmy rośliny wg klucza”⁴. Również w autobiografii wyjaśnił powód podjęcia początkowo studiów chemicznych: „Postanowiłem studjować chemję. Roilo się mi w głowie rozbijanie atomów [...]”⁵.

Od samego początku związał się zawodowo z przemysłem górniczym. Od 1 września 1919 roku do 1 lipca 1923 roku pracował kolejno na kopalniach: „Bolesław” pod Olkuszem, jako pomocnik zawiadowcy, „Renard” w Sosnowcu, jako trzeci inżynier, „Irena” pod Sosnowcem, jako kierownik robót górniczych oraz jako samodzielny kierownik poszukiwań węgla brunatnego w okolicach Koła – Konina i później kierownik kopalni węgla brunatnego „Ochle” we wsi Ochle pod Kołem. Od 1 lipca 1923 roku do 1 czerwca 1937 roku pracował w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Katowicach, początkowo jako referent, a następnie, jako naczelnik⁶. Bliższe informacje o pracy Kossutha w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Katowicach otrzymujemy z jednego, z jego życiorysów: „współpracowałem z kopalniami nad podniesieniem poziomu bezpieczeństwa kopalń, głównie zwracając uwagę na tąpnięcia i metan. Po długich badaniach stwierdziłem zależność w danych warunkach geologicznych pomiędzy wielkością obnażenia stropu, a tąpnięciem i udało mi się uniknąć wypadków z ludźmi przez przenoszenie na czas załogi do rezerwowego pola”⁷. Od 1 czerwca 1937 roku do 1 września 1939 roku zajmował stanowisko naczelnika Wydziału Górnictwa Węglowego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie⁸. Jeden z życiorysów dostarcza informacji o kulisach pracy w Ministerstwie Przemysłu i Handlu w Warszawie: „Ekonomiczne studia z tego okresu pozwoliły na wykonanie z mojej inicjatywy szeregu pociągnięć o dużym pozytywnym znaczeniu dla górnictwa węglowego, jak np. wymówienie niekorzystnej dla nas umowy węglowej polsko-angielskiej, rozbicie niektórych monopolii importu węgla, rozbicie monopolu »Polskiej Konwencji Węglowej« przez utworzenie

---

⁴ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Autobiografia*, k. 31.

⁵ Tamże, k. 42.

⁶ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 50.

⁷ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 53.

⁸ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 50.

konkurencyjnej organizacji, co zwiększyło utarg kopalń, skrócenie czasu pracy pod ziemią do 7½ godzin”⁹. Dodatkowo od 1 stycznia 1930 roku do 1 maja 1938 roku był redaktorem „Przeglądu Górniczo-Hutniczego”¹⁰, a także od 1929 roku do 1939 roku był przewodniczącym Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej w Katowicach. Od 1925 roku był również sędownie zaprzysiężonym rzeczoznawcą dla spraw górniczych¹¹.

Od 1919 roku należał do Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych, w którym od 1923 roku pełnił funkcje członka zarządu koła śląskiego, a następnie wiceprzewodniczącego tego koła i wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego¹². W „Życiorysie” S. Kossuth w następujący sposób przedstawił swoje działania w Stowarzyszeniu: „Pełniąc te funkcje w stowarzyszeniu zainicjonowałem i zorganizowałem około roku 1925 szeroką akcję stypendjalną dla młodzieży robotniczej udającej się do szkół sztygarskich. Akcja ta objęła powyżej 200 sztygarów, z których wielu jest obecnie wybitnymi pracownikami w górnictwie węglowym. Również zainicjonowałem i zorganizowałem akcję odczytów dla robotników przemysłu węglowego na temat prawidłowej obsługi maszyn górniczych. W ramach tej akcji odbyło się około 2.000 odczytów na kopalniach. Prelegentami byli bezrobotni absolwenci Akademii Górniczej. Również zorganizowałem akcję wydawniczą broszur popularnych na ten sam temat (10 broszur o nakładzie 5.000 sztuk każda, które były rozdawane za darmo zainteresowanym pracownikom, to jest tym, którzy pracowali przy maszynach, względnie narzędziach opisanych w broszurach)”¹³.

W 1928 roku Stanisław Kossuth ożenił się¹⁴. Prywatnie należał do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i do Polskiego Związku Narciarskiego¹⁵. W „Życiorysie” S. Kossuth przybliży kierunki zagranicznych – służbowych i prywatnych – wyjazdów w latach międzywojennych: „W okresie 1928-1939 r. wyjeżdżałem wielokrotnie służbowo zagranicę dla zapoznania się z tamtejszymi kopalniami węgla i fabrykami maszyn górniczych, a również jako referent dla

---

⁹ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 54.

¹⁰ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.

¹¹ Tamże, k. 7 v.; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48.

¹² Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 50 v.

¹³ Tamże, k. 50 v.

¹⁴ Tamże, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48.

¹⁵ Tamże, *Życiorys*, k. 50 v.

spraw węglowych przy układach o umowy handlowe. Oprócz tego brałem udział w wycieczkach morskich organizowanych przez Orbis do Szwecji, Norwegii, Finlandii i Anglii i w wycieczkach lądowych organizowanych przez Orbis do Jugosławii i Budapesztu¹⁶.

W czasie II wojny światowej, od 1 listopada 1939 roku do 1 kwietnia 1941 roku, prowadził detaliczny skład węgla w Warszawie, a od 1 kwietnia 1941 roku do 13 lutego 1945 roku był kierownikiem technicznym firmy „Radomski Torf” w Radomiu¹⁷. S. Kossuth w następujący sposób opisał swoje losy w okresie wojny: „W roku 1939, po krótkiej emigracji w okolice Kowla, powróciłem w październiku 1939 r. do mojej rodziny, która pozostała w Warszawie bez środków utrzymania. Mieszkanie moje uległo całkowitemu spaleniowi wraz ze wszystkimi moimi dokumentami. Dla zdobycia środków na utrzymanie i dla uzyskania »arbeitskarty« do wiosny 1941 roku prowadziłem detaliczny skład węgla (ulica Barska nr 2 w Warszawie), w którym prócz mnie pracował wyłącznie mój wspólnik – dozorca sąsiedniego domu. Od 1941 r. do stycznia 1945 byłem kierownikiem technicznym firmy »Radomski Torf« w Radomiu, którą w końcu stycznia 1945 r. oddałem do upaństwowienia Pełnomocnikowi Grupy Operacyjnej. Okres powstania warszawskiego spędziłem wraz z rodziną w Podkowie Leśnej pod Warszawą, a moje mieszkanie warszawskie ponownie uległo całkowitemu spaleniowi się¹⁸.

W okresie II wojny światowej działał, w podziemnej organizacji inżynierów, której głównym zadaniem było przygotowanie podstaw organizacyjnych działania górnictwa po zakończeniu działań zbrojnych. W materiałach S. Kossutha zachował się następujący opis funkcjonowania organizacji: „Kontakt z wojskiem nawiązano później przez kontakt z cywilną delegaturą, a kontakt z grupą »dyrektorską« w ten sposób, że zainicjowaliśmy comiesięczne zebrania w coraz to innym mieszkaniu, pozorując je rzekomą grą w karty. Atrakcją tych zebrań były najświeższe informacje z radia – zagranicznych [...]”¹⁹. Więcej informacji dotyczących działalności tej grupy dostarcza tekst Władysława Biernackiego i Stanisława Kossutha: „W tym czasie praca toczyła się normalnie. Odbywały się spotkania »brydżowe« i zwykłe grupy, na których omawiano szczegóły przyszłej organizacji łącznie z ustalaniem siedzib Głównego Zarządu Przymu-

¹⁶ Tamże, k. 50 v.

¹⁷ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys z dnia 28 IX 1948 r.*, k. 48.

¹⁸ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 51.

¹⁹ Tamże, *Tajna organizacja inżynierów działająca podczas okupacji*, j. 57, *Pismo*, k. 4.

sowego i Rejonowych Zarządów Przymusowych oraz siedziby »syndykatu«, tj. przyszej Centrali Zbytu. Ustalenia te /np. zarząd przymusowy w biurach Zarządu kopalń pszczyńskich w Katowicach przy ul. Powstańców/, zostały wykorzystane w 1945 r.”²⁰. Tekst ten dostarcza również informacji o stanie śląskich kopalń w czasie bezpośrednio po wyzwoleniu Górnego Śląska: „Kopalnie stały niezniszczone, częściowo zaognione i zatopione. Robotnicy sami prowadzili odwadnianie. Inżynierowie bez środków do życia, często niedostatecznie ubrani, odbywali nieraz drogę na kopalnię piechotą, po 10 i więcej kilometrów. Ale szli z zaparciem wytrwałych bojowników. Przy zapale zarówno inżynierów jak i braci górniczej brano kopalnie do rozruchu, początkowo zresztą b. skromnego. Osiągnięcie po przeszło tygodniu wydobywania niespełna 50 tysięcy ton dziennie /ok. 15-18% zdolności/ było w tych warunkach sukcesem. Kopalnie były bez środków transportu, z groźbą wyczerpania materiałów wybuchowych, bez aprowizacji”²¹.

Od 13 lutego 1945 roku do 1 listopada 1948 roku S. Kossuth pracował w Centralnym Zarządzie Przemysłu Węglowego w Katowicach, gdzie zajmował następujące stanowiska: zastępcy naczelnego dyrektora technicznego, sekretarza generalnego, zastępcy naczelnego dyrektora Centrali Zbytu Węgla, zastępcy naczelnego dyrektora dla spraw ogólnych, a od 22 maja 1948 roku zasiadał w Radzie Techniczno-Gospodarczej²². W „Życiorysie”, w następujący sposób opisywał swoją pracę w Centralnym Zarządzie Przemysłu Węglowego: „opracowałem szereg zagadnień górniczo-ekonomicznych, jak możliwości eksportu węgla polskiego, kierunkowe wytyczne dla inwestycji kapitałnych w górnictwie węgla kamiennego i brunatnego, racjonalna eksploatacja złóż, polityka węglowa Centrali Zbytu Węgla oraz opracowałem wytyczne ekonomiczne dla delegacji polskiej do ECO /Europejski Komitet Węglowy [Europejska Organizacja Węglowa – M.S.]/ i brałem udział w pierwszych pracach tej delegacji w Londynie i Paryżu, mających na celu uzyskanie korzystnych warunków dla eksportu polskiego węgla”²³. Dodatkowo od 1 maja 1945 roku był ponownie redaktorem „Przeglądu Górniczego”²⁴.

---

²⁰ Tamże, *Podziemna organizacja górnictwa węglowego w czasie okupacji*, k. 11.

²¹ Tamże, k. 15.

²² Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 51.

²³ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 54.

²⁴ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7 v.

Od 1 listopada 1948 roku S. Kossuth pracował w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach, na stanowisku kierownika Działu Koordynacji Prac Naukowych, a później Działu Planowania i Organizacji²⁵. W Głównym Instytucie Górnictwa S. Kossuth przygotował: „pierwsze roczne plany prac naukowo-badawczych i Plan 6-letni, organizowałem współpracę międzyzakładową i grupy robocze, a w pracy niektórych grup brałem udział [...]”²⁶. Od 1950 roku był redaktorem naczelnym „Prac Głównego Instytutu Górnictwa”²⁷.

W dniu 30 stycznia 1954 roku otrzymał na posiedzeniu Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa w Stalinogrodzie tytuł docenta²⁸. W wyciągu z protokołu z posiedzenia Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa, w następujący sposób został podkreślony dorobek S. Kossutha: „Rada Naukowa wzięła również pod uwagę jego współudział w pracy zbiorowej »Badania nad urabialnością węgla w Górnio i Dolno-Śląsk.[im] Zagłębiu Węglowym« i inne prace opublikowane i nieopublikowane z dziedziny technicznej, ekonomicznej i planowania wytycznych rozwojowych dla górnictwa węglowego, jego długoletni staż pracy na odpowiedzialnych stanowiskach w przemyśle węglowym oraz prace w Głównym Instytucie Górnictwa, jego współudział w tworzeniu planów prac naukowych i naukowo-badawczych, jego udział w organizowaniu i w pracach gr. międzyzakładowych dla opracowania różnych zagadnień naukowo badawczych, jego długoletnie prace redaktorskie w »Przeglądzie Górniczym«, jego prace redaktorskie w »Pracach GIG« oraz szeroką akcją popularyzacyjną”²⁹.

S. Kossuth należał do licznych organizacji i towarzystw naukowych, między innymi w latach 1946-1948 do Państwowej Rady Geologicznej, w latach 1945-1948 do Rady Techniczno-Gospodarczej Przemysłu Węglowego, a także w latach 1945-1948 do Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa i Komitetu Naukowego Zakładów Mechanicznej Przeróbki Węgla³⁰. Był członkiem również Związku Zawodowego Górników oraz Stowarzyszenia Inżynierów

---

²⁵ Tamże, *Załącznik nr 1*, k. 10; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 54.

²⁶ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 54.

²⁷ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Załącznik nr 1*, k. 10.

²⁸ Tamże, *Wyciąg z protokołu z posiedzenia Rady Naukowej Głównego Instytutu Górnictwa, które odbyło się dnia 30 stycznia 1954 r. w Stalinogrodzie pod przewodnictwem Prof. dr inż. Bolesława Krupińskiego*, k. 8.

²⁹ Tamże, k. 8 v.

³⁰ Tamże, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7.

i Techników Polskiego Przemysłu Węglowego³¹. Po wojnie należał również do Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego³².

W 1946 roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, za pracę przy organizacji i uruchomieniu przemysłu węglowego po wojnie³³. W dniu 4 grudnia 1962 roku otrzymał również Dyplom Honorowy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki „w dowód uznania za 40-letnią wytrwałą pracę w Przemysle Węglowym”³⁴.

W „Opinii o kwalifikacjach naukowych mgr inż. Stanisława Kossutha” z 1954 roku prof. dr inż. Bolesław Krupiński w następujący sposób przedstawił postać S. Kossutha oraz znaczenie jego dorobku naukowego: „Mgr inż. Stanisław Kossuth należy do nielicznych znawców całokształtu górnictwa polskiego, a więc jego organizacji, procesów technicznych i wyników ekonomicznych oraz najbardziej orientuje się w głównych liniach rozwoju górnictwa ze względu na potrzeby gospodarki socjalistycznej. Jego szerokie wiadomości pochodzą z różnorodnych obowiązków spełnianych na różnych stopniach hierarchii górniczej oraz na zdolnościach skrupulatnej analizy i krytycznej oceny zjawisk przemysłowo-górniczey”³⁵. Podobne słowa o S. Kossuthie można odnaleźć w liście z 28 grudnia 1967 roku: „Wszyscy, którzy znali Pana bliżej, a ja zaliczam się do tych osób, pełni są szacunku dla Pana za duży osobisty wkład Pana w rozwój polskiego górnictwa i polskiego naukowego piśmiennictwa górniczego. Był Pan zawsze dobrym Kolegą, uczciwym człowiekiem i gorącym patriotą. Miał Pan zawsze dużo odwagi. Te osobiste cechy cenilem u Pana bardzo wysoko i dlatego jest mi Pan człowiekiem bardzo bliskim. Proszę przyjąć serdeczny uścisk dłoni”³⁶. W Głównym Instytucie Górnictwa pracował aż do przejścia na emeryturę w 1965 roku. Stanisław Kossuth zmarł 20 maja 1968 roku w Katowicach³⁷.

---

³¹ Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 51.

³² Tamże, k. 51.

³³ Tamże, *Stopnie i tytuły naukowe*, j. 63, *Ankieta dla ubiegających się o tytuły naukowe samodzielnego pracownika nauki*, k. 7; Tamże, *Autobiografia oraz kilka wersji życiorysu S. Kossutha*, j. 62, *Życiorys*, k. 51.

³⁴ Tamże, *Odznaczenia i dyplomy*, j. 66, *Dyplom Honorowy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki z dnia 4 grudnia 1962 r.*, k. 10.

³⁵ Tamże, *Opinie osób trzecich o kwalifikacjach i dorobku naukowym S. Kossutha*, j. 72, *Opinia o kwalifikacjach naukowych mgr inż. Stanisława Kossutha z dnia 18 I 1954 r.*, k. 1.

³⁶ Tamże, *Osoby B-S*, j. 71, *List z 28 XII 1967 r.*, k. 41.

³⁷ KAPAN, Stanisław Kossuth nr W.III-3, *Inwentarz*, s. 5; P. Porwoł, *Materiały Stanisława Kossutha*, s. 83.

W materiałach S. Kossutha znajduje się wiele prac naukowych z dziedziny geologii, górnictwa, techniki górniczej i handlu węglem. W spuściźnie znalazły się również recenzje, tłumaczenie oraz materiały warsztatowe dotyczący w szczególności zakresu zainteresowań naukowych twórcy spuścizny. Zachowała się również dokumentacja działalności organizacyjno-naukowej oraz ciekawe materiały biograficzne zawierające między innymi autobiografię Stanisława Kossutha³⁸.

Postać Stanisława Kossutha zapisała się na kartach historii Polski, w szczególności polskiego przemysłu. Przez całe praktycznie swoje życie związany był z przemysłem górniczym, począwszy od pracy na kilku kopalniach, następnie przez pracę w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Katowicach i Ministerstwie Przemysłu i Handlu, a kończąc na Centralnym Zarządzie Przemysłu Węglowego w Katowicach i Głównym Instytucie Górnictwa, gdzie kształtował i dążył do rozwoju polskiego przemysłu wydobywczego. Wkład jego pracy naukowej w tę dziedzinę gospodarki jest niezaprzeczalny i z tego względu postać Stanisława Kossutha warta jest zapamiętania.

SUMMARY

Mateusz Sobeczko

Life and activity of Stanisław Kossuth (1893-1968)

This article presents the portrait of Stanisław Kossuth born in 1893 in Myszów. He was strongly associated with the mining industry and worked in the following mines: “Bolesław” near Olkusz, “Renard” in Sosnowiec, “Irena” near Sosnowiec, “Ochle” in the village of Ochle near Koło. In the years 1923-1937, he worked in the Regional Mining Authority in Katowice, initially as a clerk and later as its head. From the 1st of June 1937 to the 1st of September 1939, he was the Head of the Coal Mining Department in the Ministry of Industry and Commerce in Warsaw. After the war, he held the managerial positions in the Central Management of the Coal Industry in Katowice and in the Main Institute of Mining in Katowice. He was a member of many associations and an editor of magazines devoted to mining. He passed away in 1968 in Katowice.

---

³⁸ Tamże, Stanisław Kossuth nr W.III-3, *Inwentarz; Przewodnik po zasobie Archiwum PAN*. Red. H. Krajewska, A. Kulecka. Warszawa 1999, s. 513.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach
Stanisław Kossuth nr W.III-3

Opracowania

Porwoł P. (1979), *Materiały Stanisława Kossutha*, „Biuletyn Archiwum Polskiej Akademii Nauk”, nr 22.

Przewodnik po zasobie Archiwum PAN (1999), red. H. Krajewska, A. Kulecka, Warszawa.